

5.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

5.Ünite : Üretim, Dağıtım ve Tüketim
Konu : Üretim, Dağıtım ve Tüketim Ağı

Bazılarının yakın çevresinde sanayi, bazılarının yakın çevresinde ormancılık, bazılarının yakın çevresinde ise hayvancılık ekonomik faaliyet olarak yaygındır. Bu ekonomik faaliyetler sonucunda çeşitli mallar üretilir.

Ekonomide insanların ihtiyaçlarını ve isteklerini karşılamak amacıyla alınıp satılan, somut varlıklara **mal** denir. Örneğin; araba, telefon, ev, ayakkabı, elbise, oyuncak, gözlük, salça, su, ekmek gibi ürünler birer maldır.

Ekonomik faaliyetler sonucunda yeni bir mal elde edilmesine üretim denir. Pamuktan kıyafet elde edilmesi, keresteden mobilya üretilmesi ineklerden süt elde edilmesi **üretim** faaliyetlerine örnektir.

Üreticiler tarafından elde edilen malların, üretildiği yerden tüketiciler tarafından satın alınacağı yere çeşitli araçlarla taşınmasına **dağıtım** denir. Fabrikalarda üretilen salça, bisküvi, peynir gibi ürünlerin kamyonlarla marketlere taşınması, tarlada yetiştirilen sebze ve meyvelerin toplanarak araçlarla pazar yerlerine getirilmesi dağıtım faaliyetine örnektir.

Üretilen malların ihtiyacı olan insanlar tarafından satın alınması ve kullanılıp harcanmasına **tüketim** denir. Satışa sunulan kıyafet, deterjan, elektronik eşya ve ilaç gibi malların tüketiciler tarafından satın alınması ve kullanılıp harcanması tüketime örnektir.

Kullandığımız temel ürünler sırasıyla aşağıda verilen aşamalardan geçer.

Bir malın üretimi, dağıtımını ve tüketimini birbirini tamamlayan unsurlardır. Örneğin, şeker pancarı çiftçiler tarafından tarlalarda yetiştirilir. Hasat mevsiminde toplanan şeker pancarlarından fabrikalarda şeker üretilir. Paketlenmiş şekerler, çeşitli araçlarla tüketim yerlerine (alışveriş merkezi, zahireci, bakkal, süpermarket vb.) getirilir. Şekere ihtiyacı olan insanlar da bu tüketim yerlerinden şekeri satın alır.

- Şeker pancarı tarımı yapan çiftçiler ve şeker üreten fabrikalar olmasaydı insanlar şeker ihtiyacını karşılayamazdı.
- Dağıtım ve satış yapan kişi ve kurumlar olmasaydı tüketiciler, üretilen şekeri alamaz, çiftçiler yetiştirdikleri şeker pancarlarından gelir elde edemezdi.
- Tüketiciler satış yerlerinden yeterli miktarda şeker almasaydı; şeker pancarını üreten çiftçiler, şeker fabrikasında çalışan işçiler, malların dağıtımını sağlayan kişiler yeterli gelir elde edemezdi.

Şeker üretiminin ilk aşaması şeker pancarı ekmidir.

Şekerpancarından elde edilen şekerler paketlenir ve tüketim yerlerine gönderilir.

Marketlerden satın alınan şeker; baklava, kek ve çikolata gibi ürünlerin yapımında kullanılır.

Zeytin üreten çiftçiler bir yıl boyunca zeytin ağaçlarının bakımını yapar. Üreticiler hasat mevsiminde ağaçlardan zeytinleri toplar. Yaprak, taş ve kum gibi maddelerden ayrıştırılarak zeytinler kasalara doldurulur. Zeytinler, kamyonlar ve traktörlerle zeytin işleme tesislerine götürülür. Burada zeytinler üzerindeki tozlardan arındırılması amacıyla yıkanır. Temizlenen zeytinler fabrikaya taşınır. Fabrikada bulunan makineler zeytini ezerek hamur haline getirir. Hamur haline gelen zeytin kazanlarda karıştırılır. Bu işlem sırasında zeytinin yapısındaki yağlar yüzeyde birikmeye başlar. Elde edilen yağlar uygun kaplara doldurulur. Zeytinyağı kapları çeşitli ulaşım araçlarıyla market ve mahalle pazarı gibi satış yerlerine ulaştırılır. İhtiyacı olan insanlar zeytinyağını satın alırlar.

Zeytinyağı üretiminin ilk aşaması zeytinin toplanmasıdır.

Zeytinlerden elde edilen zeytinyağları kaplara doldurulur ve tüketim yerlerine gönderilir.

Zeytinyağı yemeklerde ve salatalarda kullanılır.